

IZMENE U OSNOVNIM UPUTSTVIMA ZA POLAGANJE AKADEMSKOG PISANJA

u skladu sa Odlukom vlade Republike Srbije o proglašenju vanrednog stanja i obustavljanja nastave od ponedjeljka, 16. 03. 2020. godine, u VŠSSOV u Kikindi se od utorka, 17. 03. 2020. kreće sa nastavom na daljinu.

Predispitni poene možete osvojiti **sa izmenama:**

PREDISPITNE AKTIVNOSTI	maksimalan broj predispitnih poena
SVI STUDENTI ĆE IMATI MINIMALNIH 30 PREDISPITNIH POENA	30
SEMINARSKI RAD ili REFERAT ili PRIKAZ KNJIGE	10
VEŽBE¹ Za realizaciju vežbi možete ostvariti maksimalno 30 predispitnih poena, odnosno 3 poena za svaku oblast. Ipak, možete osvojiti i 1 poen ako ste ostvarili minimalne zahteve predviđene za tu oblast ili 2 poena ukoliko ste delimično realizovali zahteve i ispunili očekivanja za datu oblast. Oblasti su: <i>1. Uvod u akademsko pisanje;</i> <i>2. Principi, karakteristike i preporuke za dobro akademsko pisanje;</i> <i>3. Metode i tehnike u proučavanju dece;</i> <i>4. Osnove statistike;</i> <i>5. Pravila pisanja stručnih i naučnih radova – APA standardi;</i> <i>6. APA standardi za objavljivanje stručnih i naučnih radova;</i> <i>7. APA standardi za citiranje referenci u tekstu i popis literature;</i> <i>8. Ostali standardi pisanja stručnih i naučnih radova;</i> <i>9. Citiranje, parafraziranje i plagiranje;</i> <i>10. Izrada master rada.</i>	30
1. KOLOKVIJUM (od 1. do 4. OBLASTI) – odloženo	0
2. KOLOKVIJUM (od 5. do 8. OBLASTI) - odloženo	0
ukupno	70

Maksimalno možete osvojiti 70 predispitnih poena, a da biste izašli na ispit neophodno je da imate minimalno 30 predispitnih poena. **Na ispitu maksimalno možete osvojiti još 30 poena** koji se dodaju osvojenim predispitnim poenima i ukupno čine konačnu ocenu:

- 51-60 poena je ocena 6 (dovoljan)
- 61-70 poena je ocena 7 (dobar)
- 71-80 poena je ocena 8 (vrlo dobar)
- 81-90 poena je ocena 9 (izuzetno dobar)
- 91-100 poena je ocena 10 (odličan)

¹ **Informacije o tome do kada treba završiti i predati Praktikum sa urađenim vežbama biće naknadno objavljene** – ali svakako ga nemojte slikati i slati mailom.

ISPITNA PITANJA IZ PREDMETA AKADEMSKO PISANJE

1. Pojam, definicije, vrste, obim i sadržaj akademskog pisanja
2. Elementi akademskog rada
3. Principi naučno-istraživačkog rada
4. Karakteristike dobrog akademskog rada
5. Preporuke za dobro akademsko pisanje
6. Metode i tehnike u proučavanju dece: prednosti i nedostaci
7. Metode posmatranja
8. Tehnike istraživanja
9. Mogućnosti merenja pojava u psihologiji i pedagogiji
10. Mere statističkog opisivanja
11. Mere statističkog zaključivanja
12. Generisanje tabela i grafikona
13. Statistički programi za unos i obradu podataka
14. Kratak istorijat APA standarda za pisanje stručnih i naučnih radova
15. Sadržaj stručnog i naučnog rada
16. Struktura naučno-istraživačkog rada
17. APA standardi za objavljivanje stručnih i naučnih radova
18. APA standardi za citiranje referenci u tekstu
19. APA standardi za popis literature
20. Ostali standardi pisanja stručnih i naučnih radova
21. Definisane pojmove: citiranje, parafraziranje i plagiranje
22. Preporuke za studente u vezi citiranja i parafraziranja
23. Završni master rad – uslovi, ciljevi, ishodi i osnovna struktura
24. Nacrt (projekat) master rada
25. Sadržaj i struktura završnog master rada

OBAVEZNA LITERATURA (udžbenik - teorija i praktikum - vežbe):

1. UDŽBENIK:

dr Jelena Mićević Karanović, dr Angela Mesaroš Živkov i
mr Srbislava Pavlov

AKADEMSKO PISANJE

TEORIJSKE OSNOVE ZA STUDENTE STUDIJSKOG PROGRAMA
STRUKOVNI MASTER VASPITAČ

2. PRAKTIKUM:

dr Jelena Mićević Karanović, dr Angela Mesaroš Živkov i mr Srbislava Pavlov

AKADEMSKO PISANJE

VEŽBE ZA STUDENTE STUDIJSKOG PROGRAMA
STRUKOVNI MASTER VASPITAČ

Svi oni koji do sada nisu obezbedili svoju literaturu to će moći da urade tako što će se informisati na sajtu škole http://www.vaspitacka.edu.rs/students/view_ob/6747 i mailom obratiti Ivanki Velemirov, skriptarki škole na mail ivanka.velemirov@gmail.com

OBLASTI PREDVIĐENE NASTAVNIM PLANOM I PROGRAMOM;

1. Uvod u akademsko pisanje;
2. Principi, karakteristike i preporuke za dobro akademsko pisanje;
3. Metode i tehnike u proučavanju dece;
4. Osnove statistike;
5. Pravila pisanja stručnih i naučnih radova – APA standardi;
6. APA standardi za objavljivanje stručnih i naučnih radova;
7. APA standardi za citiranje referenci u tekstu i popis literature;
8. Ostali standardi pisanja stručnih i naučnih radova;
9. Citiranje, parafraziranje i plagiranje;
10. Izrada master rada.

Seminarski rad ili referat ili prikaz knjige

Temu treba prijaviti mailom, a potom i završen seminarski poslati na mail:

micevicj@sbb.rs

micevicj123@gmail.com

Konsultacije će se ubuduće odvijati isključivo putem maila:

dr Jelena Mićević Karanović (OBAVEZNO NAPISATI U MAILU **subjekt**):

micevicj@sbb.rs

micevicj123@gmail.com

mr Srbislava Pavlov:

srbislavapavlov@yahoo.com

ОСНОВНА УПУТСТВА ЗА ПРИЈАВУ ТЕМЕ И ПОЛАГАЊЕ ЗАВРШНОГ ИСПИТА НА МАСТЕР СТРУКОВНИМ СТУДИЈАМА

- Студент може изабрати тему мастер рада из било ког предмета који је предвиђен мастер студијским програмом.
- Након усвојене теме мастер рада, студент ради студијски пројекат истраживања који мора бити одобрен од стране наставника – ментора.
- Студент у оквиру предмета *Стручни истраживачки рад*, обавља истраживање и пише извештај о обављеном истраживању у форми семинарског рада (нацрт/пројекат мастер рада) који треба да одбрани. После положеног испита из предмета *Стручни истраживачки рад* студент пише *Мастер рад* који садржи резултате из претходног (поменутог рада).
- Мастер рад је пројекат у којем се решава практични проблем из области предшколског васпитања и образовања, који је прихваћен од стране високошколске установе у сарадњи са предшколском установом. Мастер рад се ради у предшколској установи са којом високошколска установа има закључен уговор.
- Мастер рад се може пријавити најраније на почетку трећег семестра.
- Услов за одбрану мастер рада су положени сви испити на студијском програму.
- Кандидат, након идентификовања проблема/пројекта у предшколској установи, и усаглашене теме мастер рада са наставником-ментором, подноси захтев (образац

Образац 1 МСС² је на сајту Школе) Наставно стручном већу за одобрење израде мастер рада:

Висока школа струковних
студија за образовање
васпитача у Кикинди

Кикинди, Светосавска 57; тел/факс:0230/422-423;e-mail:vsssovki@vaspitacka.edu.rs;www.vaspitacka.edu.rs

Образац 1 МСС³

Број: _____

Датум: _____ године

Презиме и име студента: _____, број индекса

_____, Адреса: _____, тел.

Е-mail: _____

**ЗАХТЕВ НАСТАВНО СТРУЧНОМ ВЕЋУ ЗА ОДОБРЕЊЕ
ТЕМЕ МАСТЕР РАДА**

Пријављујем тему завршног мастер рада на тему:

Из предмета:

Ментор: _____

Коментор или члан Комисије: _____

Предлог за васпитача-ментора: _____

² Образац можете поунити у електронској форми, одштампати и предати са осталим документима, а можете га и прво одштампати, поунити и предати

³ Образац можете поунити у електронској форми, одштампати и предати са осталим документима, а можете га и прво одштампати, поунити и предати

Пројекат – НАЦРТ МАСТЕР РАДА

Увод

1. Теоријски део нацрта

1.1. Формулација проблема

1.2. Дефинисање основних појмова и предмета истраживања

2. Методолошки део нацрта - пројекта

2.1. Избор опште методе истраживања

2.2. Операционалне дефиниције варијабли

2.3. Постављање циљева истраживања

2.4. Формулација општих и посебних хипотеза истраживања

2.5. Избор техника за прикупљање података

2.6. Нацрт узорка

2.7. План обраде података

2.8. План реализације истраживања

3. Материјални део нацрта (није обавезан део)

Литература

Прилози

КРАТКА БИОГРАФИЈА СТУДЕНТА:

Потпис студента: _____ Број

индекса: _____

Обрадио референт за студентска питања _____

Сагласност ментора: _____

Сагласност директора Школе: _____

Датум: _____ . године

- Комисија за одбрану мастер рада састоји се од три члана: два члана (ментор и председник комисије) су наставници који учествују у настави на мастер студијама, а трећи члан је васпитач-ментор.
- У једној школској години наставник може преузети менторство на завршним мастер радовима у оквиру одобреног броја које одређује Наставно стручно веће почетком школске године.
- По завршеној изради мастер рада, студент предаје Одсеку за студентска питања завршни рад од 1. до 15. У месецу. Мастер рад се предаје у четири примерка штампане верзије и једној електронској верзији (CD). Мастер рад се предаје у тврдом повезу.
- Извештај о подобности мастер рада за одбрану ментор доставља Одсеку за студентска питања, најкасније у року од 30 дана од пријема рада на читање.
- Мастер рад са Извештајем ментора, изузев ако је рад враћен на дораду, ставља се на увид јавности 15 дана. Обавештење о стављању рада на увид јавности објављује се на огласној табли Школе и на сајту Школе.
- Након протеча рока за увид јавности, ментор у договору са кандидатом и члановима Комисије одређује термин одбране мастер рада и о томе обавештава Одсек за студентска питања који доставља студенту обавештење о времену и месту јавне одбране мастер рада.
- Одбрана завршног рада може трајати највише 45 минута. Усмено излагање студента може трајати највише 20 минута.
- Ако Комисија оцени мастер рад оценом „недовољан“ (5), студенту неће бити дозвољено да приступи усменој одбрани мастер рада. Усмена одбрана мастер рада оцењује се оценама од **недовољан (5) до одличан (10)**. Коначну оцену одбране мастер рада чини просек оцене писаног рада и оцене усмене одбране мастер рада.
- Подаци о одбрани мастер рада чланови Комисије уносе у Књигу записника о полагању завршног испита на мастер струковним студијама, који потписују сви чланови Комисије.

- Завршетком мастер струковних студија на студијском програму Струковни мастер васпитач стиче се диплома са струковним називом **струковни мастер васпитач** (скраћено: струк. маст. васп.). Уз диплому се издаје и додатак дипломи.

Укратко:

На сајт школе (Обавештења_мастер студије) је постављен образац – **Захтев за одобрење теме мастер рада**, са две напомене:

- **Напомена 1:** на сајту Школе:
<http://www.vaspitacka.edu.rs/students/IZRADA%20MASTER%20RADA.pdf> се налазе сва упутства за пријаву теме (извод из Правилника, списак наставника-ментора, **упутства за писање Нацрта пројекта** (од 13. стране) и **писање завршног Мастер рада** (од 16. стране)
- **Напомена 2:** Образац можете **попунити у електронској форми**, одштампати и предати са осталим документима, а можете га и прво одштампати, попунити и предати са осталим документима.

ПРЕПОРУКА је да студент у електронској форми попуни образац и након ваше сагласности преда у студентску службу са осталим документима, тада ви потписујете, директорица одобрава...

Дакле, студент пријављује тему и у пријави одмах подноси Нацрт (пројекат истраживања) у сарадњи са ментором, предлаже васпитача-ментора који је касније и члан комисије за одбрану и подноси кратку биографију - све у истом обрасцу – Захтеву. Потом школа тражи сагласност од предшколске установе за предложеног васпитача-ментора. Списак свих васпитача ментора може бити објављен накнадно јер их одређује предшколска установа након пријаве теме на захтев Школе.

Студенти након одобрене теме, **код ментора полажу стручно истраживачки рад** (у тексту који следи је дат кратак опис из Књиге предмета): „Стручно истраживачки рад је пројекат у којем се решава практични проблем из области предшколског васпитања и образовања и који је у функцији израде мастер рада. Студијски истраживачки рад се ради у предшколској установи са којом високошколска установа има уговор уз сагласност ментора. Реализација студијског истраживачког рада може почети када студент положи испите из предмета Методологија истраживачког рада и Академско писање и када му се одобри тема Мастер рада. По завршетку пројекта студент, уз сагласност ментора, резултате пројекта, у форми семинарског рада, предаје студентској служби. У испитном року студент брани рад код ментора Мастер рада. Овај рад, после евентуалних корекција, постаје део Мастер рада.“

Дакле, кораци су следећи:

1. Студент пријављује тему у обрасцу који је на сајту школе (Захтев предаје студентској служби)
2. На седници НС већа одобрава се Захтев за израду мастер рада
3. Школа тражи сагласности за васпитача ментора од Предшколске установе
4. Стручно истраживачки рад се ради у предшколској установи са којом високошколска установа има уговор уз сагласност ментора
5. Резултате пројекта, у форми семинарског рада, предаје студентској служби. У испитном року студент брани семинарски (Стручно-истраживачки рад) код ментора Мастер рада. Овај рад, после евентуалних корекција, постаје део Мастер рада

6. **Мастер рад са Извештајем ментора**, изузев ако је рад враћен на дораду, **ставља се на увид јавности 15 дана**. Обавештење о стављању рада на увид јавности објављује се на огласној табли Школе и на сајту Школе.
7. **Предаја и одбрана Мастер рада** – Комисија за одбрану мастер рада састоји се од три члана: два члана (ментор и председник комисије) су наставници који учествују у настави на мастер студијама, а трећи члан је васпитач-ментор.

AKADEMSKO PISANJE

TEORIJSKE OSNOVE ZA STUDENTE STUDIJSKOG PROGRAMA STRUKOVNI MASTER VASPITAČ

Autorki: dr Jelene Mićević Karanović, dr Angele Mesaroš Živkovi
mr Sribislave Pavlov

10. POGLAVLJE KNJIGE: IZRADA MASTER RADA

ZAVRŠNI MASTER RAD – USLOVI, CILJEVI, ISHODI I OSNOVNA STRUKTURA

Prema akreditovanom studijskom programu *Strukovni master vaspitač*, master rad je projekat u kome se rešava problem iz prakse predškolskog vaspitanja i obrazovanja. Kao završni rad, predstavlja kombinovani teorijsko-istraživački rad studenta, realizuje se u 4. semestru, sa 20 časova i nosi 20 ESPB bodova.

Odbranom završnog rada student stiče naziv *Strukovni master vaspitač*.

Uslov da student pristupi odbrani master rada su svi položeni ispiti predviđeni studijskim programom

Ciljevi su da na osnovu stečenih teorijskih znanja, student teorijski i empirijski istražuje i rešava probleme u praksi vaspitno-obrazovnog rada u predškolskim ustanovama, kao i da rezultate naučno-stručno interpretira, saopšti i učini praktično primenljivim.

Očekivani ishodi su da se kod studenata razviju sledeće kompetencije:

- osposobljenost za primenu teorijskih i empirijskih istraživačkih postupaka u oblasti vaspitno-obrazovnog rada sa decom predškolskog uzrasta;
- osposobljenost da prepoznaju, metodološki uobliče, teorijski i empirijski istraže aktuelne probleme vaspitno-obrazovnog rada u predškolskoj ustanovi;
- razvijanje sposobnosti za kreativno unapređivanje vaspitno-obrazovnog rada u predškolskim ustanovama.

Opšti sadržaj master rada se odnosi na istraživački rad studenta u kojem se primenjuju stečena znanja iz oblasti predškolskog vaspitanja i obrazovanja i metodologije istraživanja u vaspitno-obrazovnom radu. Master rad je projekat u kojem se rešava praktični problem iz oblasti predškolskog vaspitanja i obrazovanja, a koji je prihvaćen od strane visokoškolske ustanove. Istraživanje u okviru master rada se radi u predškolskoj ustanovi sa kojom visokoškolska ustanova ima ugovor.

Nakon usvojene teme master rada, student radi studijski projekat istraživanja koji mora biti odobren od strane nastavnika – mentora. Nakon toga, student, u okviru predmeta **Stručni istraživački rad** (4. semestar, 20 časova, 10 ESPB bodova), obavlja istraživanje i piše izveštaj o obavljenom istraživanju u formi seminarskog rada (nacrt/projekat master rada) koji treba da odbrani. Posle položenog ispita iz predmeta *Stručni istraživački rad* student piše Master rad koji sadrži rezultate iz prethodnog (i pomenutog) rada.

Master rad sadrži sledeće osnovne celine: Uvod, Teorijski deo, Metodološki deo, Rezultati i diskusija, Zaključak, Pregled literature, Prilozi.

Nakon završenog rada, student u dogovoru i koordinaciji sa nastavnikom-mentorom pristupa javnoj odbrani završnog rada.

Komisija za odbranu master rada sastoji se od tri člana:

- dva člana (mentor i predsednik komisije) su nastavnici koji učestvuju u nastavi na master studijama;
- treći član je predstavnik predškolske ustanove u kojoj kandidat realizuje istraživanje za master rad, a koji ima najmanje završene osnovne strukovne studije (Dokumentacija za akreditaciju studijskog programa Strukovni master vaspitač, 2019).

U okviru dela koji sledi, biće dat pregled sadržaja i strukture:

1. *nacrta – projekta master rada* koji se piše i brani u okviru predmeta *Stručni istraživački rad*, a potom i
2. *završnog master rada*.

NACRT – PROJEKAT MASTER RADA

Nacrt (projekat) master rada bi trebalo uobičajeno da sadrži tri osnovna dela:

1. Teorijski deo;
2. Metodološki i
3. Materijalni deo (Lalović, 2015).

Ipak, uobičajeno je da se napiše i uvod, kao i deo koji sadrži spisak literature koji se koristio pri konstruisanju nacрта (projekta), tako da bi sadržaj trebalo da sadrži sledeća poglavlja (naslove i podnaslove):

Uvod

1. Teorijski deo nacрта

- 1.1. *Formulacija problema*
- 1.2. *Definisanje osnovnih pojmova i predmeta istraživanja*

2. Metodološki deo nacрта

- 2.1. *Izbor opšte metode istraživanja*
- 2.2. *Operacionalne definicije varijabli*
- 2.3. *Postavljanje ciljeva istraživanja*
- 2.4. *Formulacija opštih i posebnih hipoteza istraživanja*
- 2.5. *Izbor tehnika za prikupljanje podataka*
- 2.6. *Nacrt uzorka*
- 2.7. *Plan obrade podataka*
- 2.8. *Plan realizacije istraživanja*

3. Materijalni deo nacрта (nije obavezan deo)

Literatura

UVODNI DEO NACRTA

Uvodni deo nacрта – projekta (a kasnije i samog master rada) zapravo predstavlja uvod u problem istraživanja. Funkcija uvoda je da čitaocu predstavi teorijsku pozadinu problema istraživanja i da pruži ubedljive argumente za važnost problema i potencijalni doprinos u odabranoj temi. Preporučljivo je (mada ne i nužno) da uvodni deo ima strukturu „levka“, gde se polazi od najopštijih informacija vezanih za problem i kreće ka specifičnim. Takođe,

korisno je krenuti od već poznatih informacija, uz postepeno uvođenje nepoznanica. Ovakav pristup je koristan jer je problem istraživanja potrebno staviti u kontekst postojećih znanja, osvrnuti se na nejasnoće i nedoumice i, razmatrajući i poredeći poznate informacije i pitanja na koja je tek potrebno odgovoriti, obrazložiti njegov značaj.

U uvodu se objašnjava tema, cilj, namena, značaj, smisao i potreba proučavanja odabranog problema istraživanja. Iznose se glavne etape rešavanja problema, odnos izabranog problema prema ranijim istraživanjima, obim i granice projektovanog istraživanja. U uvodu se obrazlažu razlozi za izučavanje odabrane teme koji mogu biti praktični, stručni i naučni, i koji su značajni za naučnu oblast u kojoj se realizuju u celini i za pojedina područja odabrane nauke. Razlozi izučavanja problema predstavljaju polaznu tačku istraživanja.

Svaki problem istraživanja pripada nekom teorijskom kontekstu. Zato je značajno da se on postavi i obrazloži teorijskim znanjima, kako bi se locirao u određeni, njemu pripadajući, teorijski kontekst. Polazna osnova za izradu projekta istraživanja je postojeći fond saznanja o problemu kojim student raspolaže. Da bi se taj fond saznanja proširio, neophodno je izučavanje **postojeće literature** koja pripada određenoj naučnoj oblasti i koja omogućuje da se odgovori na pitanje ili da se provere iskazi koji su u neskladu sa istraživačevim uverenjem i nalazima istraživanja. U uvodnom delu treba odgovoriti na sledeća pitanja:

1. **Šta je tema istraživanja (rada)?** (jasno i koncizno definisana) – bolje je odabrati manji problem, a onda se intenzivno njime baviti;
2. **Šta je do sada rečeno u toj oblasti?** – teorijske i empirijske osnove (dosadašnja istraživanja i teorijski nalazi o toj temi);
3. **Šta je novo u našem u odnosu na dosadašnja istraživanja?** (bilo bi dobro da se da originalni doprinos, mada neko istraživanje može i da se ponovi, ali to treba obrazložiti i jasno istaći šta je to novo u odnosu na dosadašnja istraživanja);
4. **Šta je tu značajno i zanimljivo?** (istraživanje treba smestiti u kontekst savremenog doba pod uticajem duha vremena i treba da bude značajno, a ne trivijalno).

1. TEORIJSKI DEO NACRTA – PROJEKTA

Formulacija problema

Formulacija problema je kritična tačka svakog istraživanja i odnosi se na uočavanje praznine, nejasnoće, teškoće, problema koji treba rešiti. Od istraživača se očekuje prvo da teorijski analizira problem, a zatim i da ga jasno formuliše. Predmet/problem istraživanja može biti svaki element stvarnosti, realne ili imaginativne, koji je od interesa za nas i/ili nauku. U najopštijem smislu, predmet istraživanja u društvenim naukama mogu biti društvene pojave, događaji ili procesi. Problem se može formulisati u vidu pitanja ili iskaza o tome koje su pojave predmet proučavanja.

Definisanje osnovnih pojmova i predmeta istraživanja

Predmetom istraživanja se konkretizuje ono što će biti istraživano. Potrebno je izbegavati uopšteno i neprecizno formulisane predmeta istraživanja. Predmetom istraživanja se određuje šta se istražuje, određuje se pojava koja se istražuje. Definisanje predmeta istraživanja znači identifikovanje, određivanje konteksta, situiranje problema istraživanja, jasno razgraničavanje od drugih sličnih problema. Predmet istraživanja može biti: problem, pitanje, aspekt, pojava, proces, stvar, koncepcija i dr.

Predmet se određuje vremenski, prostorno i disciplinarno. Određuje se vreme u toku kog se prati predmet istraživanja i prostor na kome će se pratiti predmetna pojava.

Disciplinarno određenje predmeta istraživanja odnosi se na izbor naučne discipline. Određuje se i uža naučna oblast u kojoj se predmet nalazi. Proučavanje pojedinog predmeta istraživanja ponekad zahteva interdisciplinarni pristup.

2. METODOLOŠKI DEO NACRTA – PROJEKTA

Izbor opšte metode istraživanja

Izbor metoda i tehnika istraživanja vrši se na osnovu osobenosti predmeta, cilja, zadataka, hipoteza i varijabli. Utvrđene metode i tehnike daju odgovor na pitanje kako će se proučavati odabrani problem, odnosno kako će pojedine činjenice biti sakupljene (anketiranje, skaliranje, intervjuisanje, testiranje, analiza pedagoške dokumentacije, sociometrijska tehnika, itd.).

Operacionalne definicije promenljivih

Na osnovu postavljenih hipoteza utvrđuju se, klasifikuju i operacionalizuju varijable (*promenljive*) istraživanja. Klasifikacija varijabli se izvodi iz opšte i posebne, zavisne i nezavisne varijable i utvrđuje se njihov odnos. Operacionalizacija varijabli je njihova konačna konkretizacija. Posebno je važno operacionalizovati pojmove koji se odnose na zavisnu varijablu. Potrebno je utvrditi i indikatore varijabli kao vidljive manifestacije.

Postavljanje ciljeva istraživanja

Ciljem istraživanja se definiše opšta namera istraživanja, odnosno željeno stanje na koje su usmerene istraživačke aktivnosti. Ciljem se odgovara na pitanje zašto se stiču saznanja o predmetu istraživanja. Ciljem se izražava svrsishodnost istraživačkog projekta, odnosno jasno određuje šta se istraživačkim projektom želi postići. Aspiracija istraživanja najčešće je okrenuta vaspitno-obrazovnoj praksi, njenom kvalitetnijem naučnom osmišljavanju. Istraživanjem se rešava postavljeni problem istraživanja da bi se ostvario cilj istraživanja. Karakter istraživanja podrazumeva određivanje vrste istraživanja. Istraživanje može da bude:

- *eksplikativno* ili *deskriptivno*;
- *dijagnostičko* ili *prognostičko*;
- *ekstenzivno* ili *intenzivno*.

Potrebno je utvrditi kako će se istraživač odnositi prema pojavi koju proučava:

- *pasivno*, tj. proučava je bez mešanja u njen tok, ili *aktivno*: *namerno* ili *kontrolisano* izazivajući izvesne pojave (eksperimentalno);
- *longitudinalno* (kada se jedno dete ili grupa dece ispituju u dugom vremenskom periodu) ili *transverzalno* (kada se pravi poprečni presek, odnosno kada se u isto vreme ispituju, na primer, deca različitih uzrasta).

U odnosu na cilj istraživanja koji izražava opštu nameru istraživanja, zadaci istraživanja su užji, operativniji i konkretniji. Zadacima se izražavaju zahtevi u okviru postavljenog cilja istraživanja. Njih je potrebno u istraživanju ostvariti da bi odabrani predmet bio istražen. Broj zadataka istraživanja zavisi od predmeta istraživanja.

Formulacija opštih i posebnih hipoteza istraživanja

Hipoteze su pretpostavke o rešenjima određenog problema. Izvode se iz postojećih teorija, sprovedenih istraživanja ili iskustva istraživača. Hipotezama se iskazuje odnos između varijabli istraživanja, a proizilaze iz formulisanog problema, cilja i zadataka istraživanja. Obično se postavlja jedna opšta hipoteza koja proizilazi iz cilja istraživanja i više posebnih hipoteza koje proizilaze iz zadataka istraživanja. U izveštaju istraživanja svakoj hipotezi odgovara zasebna celina za interpretaciju rezultata istraživanja, posebno naslovljena.

Hipoteze se proveravaju činjenicama do kojih se dolazi u istraživanju, pa se nazivaju *radne hipoteze*. Ukoliko se o predmetu hipoteze ne zna mnogo, onda se postavlja *nulta hipoteza*. Zahtevi koji se postavljaju za hipoteze su: da se odnose na predmet istraživanja, da su saznajno vredne, jezički jasne i konkretne, da su zasnovane na dotičnoj teoriji i da su praktično proverljive.

Izbor tehnika za prikupljanje podataka

Potrebno je navesti poreklo instrumenata (samostalno konstruisani, adaptirani za potrebe projekta ili preuzeti od drugog autora), sadržaj instrumenata i odrednicu da se nalaze u prilogu (kasnije u master radu). Ukoliko je predviđeno probno istraživanje, navode se metrijske karakteristike i njihov način utvrđivanja.

Nacrt uzorka

U ovom delu projekta definiše se populacija i uzorak istraživanja. Određuje se vrsta uzorka i opisuje način izbora jedinica uzorka. Struktura uzorka se prikazuje tabelom uzorka. Potrebno je dati informacije o broju ispitanika, polnoj i starosnoj strukturi uzorka. Takođe, preporučljivo je navesti i podatak o vrsti uzorka. Ukoliko se tema rada odnosi na razlike između kategorija ispitanika (npr. polne ili uzrasne razlike), potrebno je navesti i broj ispitanika u tim kategorijama. Informacije o polnoj i starosnoj strukturi moguće je navesti *u tekstu ili tabelarno*, ali ne na oba načina istovremeno (ne ponavljati prikazivanje podataka).

Plan obrade podataka

Ovde je potrebno odrediti kako će prikupljene činjenice biti sređene, kojim načinom i na kojim statističkim nivoima će biti obrađene, analizirane i interpretirane. Uz statističke formule daju se objašnjenja za sve statističke mere i postupke i razlozi za njihovo korišćenje.

Plan realizacije istraživanja

Tok istraživanja obuhvata vreme trajanja svih istraživačkih aktivnosti. Sva organizaciona i tehnička pitanja se konkretizuju. To su materijalni, kadrovski i vremenski uslovi za izvođenje istraživanja. Posebno se razrađuje organizacija rada na terenu i uloga ispitivača (Mićević Karanović, Knežević i Soleša Grijak, 2016).

3. MATERIJALNI DEO NACRTA

Podrazumeva planiranje materijalnih sredstava za realizaciju istraživanja (oprema, instrumenti, terenski rad...) i nije obavezan deo (Lalović, 2015).

LITERATURA

U ovom delu navodi se spisak literature koja se koristila za pisanje nacrt (projekta) kao i spisak potencijalne literature koja bi se koristila kasnije u radu. Sve što se koristi mora se navesti i u radu i na kraju rada – u spisku literature, a ono što se ne koristi ne sme da se navede (detaljnije u odeljku: APA standardi za citiranje referenci u tekstu i popis literature).

STRUKTURA I SADRŽAJ ZAVRŠNOG MASTER RADA

Sadržaj i strukturu završnog master rada čine sledeći elementi:

NASLOVNA STRANA

OBRASCI SA SAJTA (www.vaspitacka.edu.rs)

APSTRAKT I KLJUČNE REČI NA SRPSKOM

APSTRAKT I KLJUČNE REČI NA ENGLESKOM

SADRŽAJ

UVOD

I TEORIJSKI PRISTUP PROBLEMU

1. (...)

1.1.

1.2.

1.3.

2. (...)

2.1.

2.2.

2.3.

(...)

II METODOLOŠKI PRISTUP PROBLEMU – METOD

1. Problem istraživanja

2. Predmet istraživanja

3. Cilj istraživanja

4. Zadaci istraživanja

5. Hipoteze istraživanja

6. Varijable istraživanja

7. Populacija i uzorak istraživanja

8. Metode, tehnike, instrumenti istraživanja

9. Statistička obrada podataka

III REZULTATI ISTRAŽIVANJA I INTERPRETACIJA REZULTATA

1.

2.

3.

4.

(...)

ZAKLJUČNA RAZMATRANJA

LITERATURA

PRILOZI

PRILOG 1

PRILOG 2

(...)

U delu koji sledi daćemo kratak prikaz i objašnjenje **sadržaja koji čini strukturu master rada** (*Napomena: sve što je prethodno obrazloženo u okviru podnaslova: Nacrt – projekat master rada, u delu koji sledi nećemo ponavljati. Podrazumeva se da u pisanju završnog master rada koristite i ta uputstva, kao i sve navedene preporuke za dobro akademsko pisanje, uz poštovanje APA standarda*):

- *Naslovna strana;*
- *Obrasci sa sajta;*
- *Rezime na srpskom i engleskom;*
- *Sadržaj;*
- *Uvod;*
- *Teorijski pristup problemu;*
- *Metodološki pristup problemu – metod;*
- *Rezultati istraživanja i interpretacija rezultata;*
- *Zaključna razmatranja;*
- *Literatura;*

- *Prilozi i ilustracije.*

Naslovna strana master rada

Treba da pruži osnovne podatke o autoru, radu i sadrži sledeće elemente:

- *Podaci o školi (Visoka škola strukovnih studija za obrazovanje vaspitača u Kikindi);*
- *Naziv teme i naznaka da je to master rad;*
- *Oblast: (...);*
- *Akademski titula, ime i prezime mentora;*
- *Ime i prezime kandidata (sa brojem indeksa);*
- *Mesto, i godina predaje rada.*

Obrasci sa sajta za završni master rad (www.vaspitacka.edu.rs)

Rezime – apstrakt završnog master rada

Na posebnom listu treba napisati sažetak rada ili rezime (apstrakt). Rezime se prevodi na engleski jezik (*Napomena*: prilikom prevođenja rezimea na engleski jezik izbegavati korišćenje Google Translate i sličnih onlajn servisa za prevođenje, budući da su ovakvi servisi pogodni za prevođenje pojedinih reči, ali prilikom prevođenja tekstova u celini prevod koji se dobija kao rezultat često ne ispunjava gramatičke i stilske standarde akademskog pisanja). U sažetku se veoma koncizno navodi: problem, cilj, metodologija i rezultati istraživanja (150-250 reči). Na kraju rezimea treba navesti ključne reči koje strukturiraju tekst u celini (od 3 do 5 ključnih reči koje ključno određuju i opisuju rad – najčešće su sadržane u samom naslovu).

Sadržaj

Sadržaj je osnovno sredstvo za brzo snalaženje sa radom (ili nekom knjigom), ali i sredstvo za predstavljanje strukture rada (izveštaja). Sadržaj treba predstaviti na način da osigura dve osnovne funkcije: da bude pregledan i sistematičan (da pruža uvid u strukturu rada i da daje mogućnost brzog nalaženja pojedinačnih informacija).

Uvod

Cilj uvoda je da preliminarno upozna čitaoca sa temom koja se obrađuje. Uvod treba da bude kratak, jezgrovit, jasan, informativan i interesantan. Mišljenja o sadržaju uvoda nisu do kraja usaglašena. Većina autora se slaže da uvod treba da sadrži okvirno određenje problema i određenje područja (predmeta) istraživanja. Uvod treba da bude napisan na jednoj do dve stranice.

Teorijski pristup problemu

Teorijska razmatranja su jasno istaknuta u naslovima i podnaslovima i odnose se na navođenje teorijskih nalaza i obradu teme (radom u biblioteci ili elektronskom pretragom značajnih baza podataka (PRILOG 1: Linkovi domaćih najčešće korišćenih internet servisa, elektronske baze podataka i elektronsko pretraživanje).

Delovi u okviru teorijskog dela treba da budu jasno i pregledno podeljeni naslovima i podnaslovima, a rad ne treba prenatrpavati velikim brojem naslova i podnaslova.

Teorijska analiza problema istraživanja podrazumeva odgovore na pitanja kako su tom problemu pristupila ranija istraživanja, koji metodološki postupak je primenjen, koji su rezultati dobijeni, koja pitanja su ostala otvorena. Istraživač treba da analizira, ocenjuje i sintetizuje sve informacije i saznanja koja se odnose na problem koji istražuje.

Metodološki pristup problemu – metod

U metodološkom delu (metod) navode se:

- *problem i predmet istraživanja* – problem se obično formuliše u formi pitanja, a istraživanje je zapravo odgovor na postavljeno pitanje. Predmet je širi okvir ili teorijski kontekst u koji je problem prirodno smešten.
- *formulisanje ciljeva, zadataka i hipoteza istraživanja* (hipoteza je pretpostavljeni odgovor na postavljeno pitanje, tj. na formulisani problem istraživanja);
- *metod istraživanja* (treba obrazložiti zašto je izabran baš taj, određeni metod istraživanja);
- *tehnike istraživanja* (koje tehnike istraživanja su korišćene i zašto; ponekad je potrebno navesti metrijske karakteristike instrumenata);
- *definisanje populacije i uzorka istraživanja* (na kojem uzorku je istraživanje obavljeno i na koju populaciju se zaključci žele uopštiti);
- *navođenje statističkih tehnika i postupaka* koji su u istraživanju korišćeni (npr. za deskriptivnu analizu: aritmetička sredina i standardna devijacija; za testiranje hipoteza: t-test i koeficijent korelacije i dr.).

Rezultati istraživanja i interpretacija rezultata

Ovo je najobimniji deo izveštaja i podrazumeva sistematski prikaz i analizu dobijenih rezultata istraživanja. Prilikom prikaza rezultata istraživanja najvažnije je:

- dobijene rezultate (podatke) dovesti u vezu sa hipotezom (odnosno hipotezama istraživanja);
- ustanoviti da li ih oni potvrđuju ili opovrgavaju;
- dovesti dobijene podatke u vezu sa podacima sličnih istraživanja;
- dobijene podatke i zaključke dovesti u vezu sa teorijom.

Istraživanje je jedinstven deduktivno-induktivni proces. Dedukcijom iz teorije formulišemo problem i postavljamo hipoteze istraživanja. Indukcijom na osnovu prikupljenih podataka verifikujemo hipotezu.

Zaključna razmatranja

Obično zauzimaju jednu do dve stranice. Zahtev je da se na jasan i krajnje koncizan način odgovori na postavljeni problem istraživanja. U zaključcima se potvrđuju ili odbacuju postavljene hipoteze. Može se ukazati na potrebu za drugim istraživanjima ili ukazati na praktične koristi od dobijenih rezultata (praktična primena rezultata istraživanja).

Literatura

Navodi se sva citirana i korišćena literatura (po abecednom (ili azbučnom) redu prezimena autora).

Prilozi

Uobičajeno je da se kao prilozi daju:

- korišćeni instrumenti (npr. upitnici, skale, protokoli);
- tabele sa preglednim prikazom rezultata, sheme, dijagrami i sl.

Svaki prilog koji se navodi u naučnom ili stručnom radu treba da ima redni broj, naslov, izvor.

Ilustracije

Kao ilustracije najčešće se koriste tabele, grafikoni, dijagrami, fotografije, sheme, slike, a cilj im je da na sažet i očigledan način predstave pojavu koja se deskriptivno obrađuje. Svaka ilustracija koja se koristi u radu treba da ima svoj redni broj, naziv i izvor (ako je preuzeta) (Lalović, 2015).

LITERATURA KORIŠĆENA U OVOM POGLAVLJU:

- Dokumentacija za akreditaciju studijskog programa: Strukovni master vaspitač (2019). Kikinda: VŠSSOV.
- Lalović, Z. (2015). *Metodologija naučno-istraživačkog rada sa osnovama statistike*. Pristupljeno: 15.12.2015. Dostupno: http://www.fmstivat.me/predavanja4god/Metodologija_naucno_istrazivackog_rada_ZL.pdf
- Mićević Karanović, J., Knežević J. I Soleša Grijak, Đ. (2016). *Psihologija ometenih u razvoju: priručnik za studente specijalističkih studija na modulu za inkluzivno vaspitanje i obrazovanje*. Kikinda: VŠSSOV.
- www.vaspitacka.edu.rs

PREPORUČENA LITERATURA KORIŠĆENA U OVOM POGLAVLJU:

- Pravilnici i obrasci sa sajta Visoke škole strukovnih studija za obrazovanje vaspitača u Kikindi koji se odnose na master strukovne studije.